RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 102.688 van 21 januari 2002
in de zaak A. 109.725/IX-3011.

In zake : Tony OYAERT,
die woonplaats kiest bij
advocaten J. GHYSELS, P. FLAMEY en Partners,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Aarlenstraat 25

tegen:

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door :
1. de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu,
die woonplaats kiest bij
advocaat J.-F. DE BOCK,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Tasson-Snelstraat 38,
2. de minister toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, belast met Landbouw.

D E R A A D V A N S T A T E, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Tony OYAERT op 31 augustus 2001 heeft ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van het koninklijk besluit van 17 mei 2001 betreffende de toegestane ingrepen bij gewervelde dieren met het oog op het nutsgebruik van de dieren of op de beperking van de voortplanting van de diersoort;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partij de vernietiging vordert van dezelfde beslissing;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur W. WEYMEERSCH;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 30 oktober 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 3 december 2001, op welke datum de zaak wordt uitgesteld tot de openbare terechtzitting van 17 december 2001;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat P. FLAMEY, die verschijnt voor verzoeker, van advocaat J.F.-DE BOCK, die verschijnt voor de eerste vertegenwoordiger van de verwerende partij, en van advocaat A. VASTERSAVENDTS, die verschijnt voor de tweede vertegenwoordiger van de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur W. WEYMEERSCH;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies van de auditeur-generaal;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Artikel 17bis van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming van het welzijn der dieren luidt als volgt :

> "§1. Het is verboden één of meer ingrepen bij een gewerveld dier te verrichten waarbij één of meerdere gevoelige delen van het lichaam worden verwijderd of beschadigd.
> §2. Het bepaalde in § 1 is niet van toepassing op :
> 1° ingrepen waarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestaat;
> 2° ingrepen die op grond van de wetgeving inzake de dierenziektenbestrijding verplicht zijn;
> 3° ingrepen met het oog op het nutsgebruik van het dier of op de beperking van de voortplanting van de diersoort. De Koning stelt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de lijst van deze ingrepen vast en bepaalt de gevallen waarin en de wijze waarop die ingrepen mogen worden uitgevoerd".

1.2. Het bestreden besluit, genomen op de gezamenlijke voordracht van de minister van Volksgezondheid en de minister van Landbouw en na advies

van de ministerraad, bepaalt, ter uitvoering van artikel 17bis, § 2, 3°, van de wet, welke ingrepen worden toegelaten met het oog op het nutsgebruik van het dier of op de beperking van de voortplanting van de diersoort. Het stelt ook artikel 17bis van de wet in werking.

Het besluit is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 4 juli 2001. Het heeft uitwerking vanaf 1 oktober 2001.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij de ontvankelijkheid van de vordering betwist; dat zij, op het procedurele vlak, stelt dat niet blijkt dat verzoeker een annulatieberoep heeft ingediend; dat zij ook het belang van verzoeker in vraag stelt doordat de schorsing van het bestreden besluit niet betekent dat ook het -niet bestreden- wettelijk verbod om ingrepen te doen verdwijnt, doordat de maatregel precies gericht is op het welzijn van het Belgisch Trekpaard terwijl er enkel een afwijking ingevoerd kan worden voor het nutsgebruik waarvan de noodzaak bij het Belgisch Trekpaard niet wordt aangetoond en, subsidiair, doordat verzoeker enkel een belang aantoont bij het bestrijden van de beslissing om de staartamputatie (caudotomie) bij paarden niet in de lijst van toegelaten ingrepen op te nemen, zodat er geen reden is om het gehele besluit te schorsen;

2.2.1. Overwegende dat verzoeker wel degelijk een verzoekschrift heeft ingediend waarbij hij de vernietiging van het besluit van 17 mei 2001 vordert;

2.2.2. Overwegende dat verzoeker betoogt dat hij dierenarts is en actief in de paardenfokkerij, dat door het verbod van staartamputatie het "typisch profiel van het Belgisch Trekpaard" wordt verminkt hetgeen betekent dat "de eigenheid van het ras" teloor gaat met het dubbele gevolg dat hij geen reden meer heeft om dat ras nog te fokken en dat andere fokkers hun onderneming zullen stopzetten zodat hij een groot deel van zijn cliënteel -dat "bijna uitsluitend uit paardenfokkers (bestaat) waarvan een groot deel fokkers van Belgische Trekpaarden"- zal verliezen; dat hij in die gegevens een voldoende belang vindt om een maatregel te bestrijden die naar zijn zeggen de ambitie van de fokkers van Belgische trekpaarden sterk zal aantasten; dat hij ook belang heeft bij het bestrijden van het gehele besluit van 17 mei 2001 aangezien artikel 2 van dat besluit artikel 17bis van de wet van 14 augustus 1986 in werking stelt en hij, door de schorsing daarvan, kan bewerkstelligen dat staartamputatie (caudotomie) voorlopig niet meer verboden is;

3. Overwegende dat overeenkomstig artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

4.1. Overwegende dat verzoeker in het eerste middel de schending aanvoert van artikel 17bis, § 1, 3°, van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, van het protocol nr. 33 bij het Verdrag van Amsterdam en van het beginsel dat elke administratieve handeling een deugdelijke juridische grondslag moet hebben; dat hij te dien aanzien het volgende uiteenzet : het bestreden besluit stelt het wettelijk verbod om gevoelige delen van het lichaam van dieren te verwijderen in werking; artikel 17bis, § 2, 3°, van de wet laat toe dat ingrepen met het oog op het nutsgebruik buiten dat verbod gehouden worden maar het blokstaarten is niet bij die ingrepen ingedeeld en daarmee "(wordt) geraakt aan een wezenlijk kenmerk van het Belgisch Trekpaard als cultuurhistorisch erfgoed"; nochtans is de nationale overheid bij het uitoefenen van haar bevoegdheid gebonden door de prevalerende Europese regelgeving, in dit geval het Protocol nr. 33 van 2 oktober 1997 bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, dat de lidstaten bij het formuleren en uitvoeren van hun beleid verplicht rekening te houden met het welzijn van de dieren maar zulks met respect voor "culturele tradities en regionaal erfgoed"; het trekpaard met een korte staart is het standaardtype van het Belgisch Trekpaard geworden en dus maakt het amputeren van de staart "deel uit van tradities en is als het ware eigen aan het ras", dat op historisch, sociaal-economisch en cultureel vlak een belangrijke rol heeft gespeeld, dat daarom tot het "Vlaams patrimonium en cultureel erfgoed" wordt gerekend waarop het protocol nr. 33 van toepassing is, net als op de stierengevechten in Spanje of het dwangvoeren voor de foie gras in de Franse Périgord; de wet van 14 augustus 1986 verleent een bevoegdheid aan de Koning om te bepalen welke ingrepen voor nutsgebruik toch nog toegelaten zijn, maar de wet laat de Koning niet toe om een eigen inhoud te geven aan het begrip "nutsgebruik" want de wetgever zelf heeft daarmee verwezen naar "de gebruikswaarde van een dier in het algemeen" waarin hij ook de liefhebberij van het kweken van een Belgisch trekpaard heeft begrepen; aldus omvat het nutsgebruik, uit kracht van wet, "wettelijke gebruiken die gesteund zijn op een traditie en (die) als zodanig behoren tot het cultuurhistorisch patrimonium", en wordt

de caudotomie, in de mate dat zij bij het cultuurhistorisch patrimonium dat het Belgisch Trekpaard is, beschermd door het genoemde protocol;

4.2. Overwegende dat de verwerende partij bij het middel volgende opmerkingen formuleert: de wet van 14 augustus 1986 formuleert een principieel verbod om gevoelige delen van het lichaam van een dier te verwijderen en de verzoekende partij bewijst niet dat de staartamputatie bij paarden kan ondergebracht worden bij de restrictief te interpreteren uitzonderingsbepaling die in de wet is opgenomen; verzoeker kan uit het protocol nr. 33 geenszins een recht putten om de staart van paarden te amputeren; door caudotomie niet in het bestreden besluit op te nemen miskent de Belgische Staat geenszins de culturele tradities of het regionaal erfgoed dat het protocol beschermt; in ieder geval heeft het protocol nr. 33, dat trouwens verwijst naar een discretionaire bevoegdheid van de lidstaten, geen directe werking in de interne rechtsorde van de Staten, kan zij de nationale wetgeving niet buiten toepassing stellen en kunnen de burgers zich niet op het protocol beroepen om bepaalde praktijken bestendigd te zien, zoals het Hof van Justitie nog in een arrest van 12 juli 2001 heeft bevestigd; daarenboven heeft de bestreden regeling geen betrekking op de vier in het protocol genoemde sectoren en behoort de staartamputatie van het Belgisch Trekpaard niet tot een culturele traditie of een regionaal erfgoed in de zin van dat protocol aangezien een bepaalde "praktijk" nog geen culturele traditie vormt en ook geen erfgoed kan zijn; blijkens het "Stamboek betreffende het Belgisch Trekpaard dat opgesteld is door verzoekster" is de caudotomie geen typische eigenschap van het Belgisch Trekpaard, en zelfs indien dat wel het geval zou zijn, dan nog kan dat gegeven de uitvoerende macht niet beletten haar discretionaire bevoegdheid uit te oefenen voor zover zij het welzijn van de dieren in acht neemt; uit schilderijen en archieven blijkt in ieder geval dat trekpaarden met normale staarten deel uitmaken van het cultureel erfgoed;

Overwegende dat de verwerende partij ook nog stelt dat de omstandigheid dat de wet de Koning heeft belast met het redigeren van de lijst met ingrepen die toegelaten zijn omdat zij het nutsgebruik -te begrijpen als de gebruikswaarde- van het dier betreffen, niet betekent dat de Koning over geen discretionaire bevoegdheid meer zou beschikken, dat verzoeker niet terdege kan aantonen dat de caudotomie noodzakelijk is voor het nutsgebruik van het paard, dat integendeel een normale staart het nutsgebruik van het Belgisch Trekpaard niet belet, ook wanneer het nutsgebruik begrepen wordt als de liefhebberij van het kweken van het Belgisch Trekpaard;

4.3.1. Overwegende, vóór alles, dat met de verwerende partij vastgesteld wordt dat verzoeker niet uiteenzet welke de specifieke eigenschappen zijn die een trekpaard tot het ras van het "Belgisch Trekpaard" doet behoren; dat hij zeker niet bewijst dat het "Belgisch Trekpaard" een geamputeerde staart als wezenlijk kenmerk heeft, dit wil zeggen dat een paard met een normale staart niet tot dat ras kan gerekend worden; dat het fotoboek naar hetwelk verzoeker verwijst mogelijk kan wijzen op het bestaan van een praktijk die bestaat sinds 1887, dat verzoeker zelfs bewijzen meent te kunnen voorleggen die nog verder in de geschiedenis teruggaan, maar dat die beweerde traditie op zich de caudotomie nog niet tot een wezenlijk kenmerk van het ras opwaardeert;

4.3.2. Overwegende dat het protocol nr. 33 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, gevoegd bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en aangenomen op 2 oktober 1997 bepaalt wat volgt :

> "De Hoge Verdragsluitende Partijen, -verlangend te zorgen voor een betere bescherming en eerbiediging van het welzijn van dieren als wezens met gevoel,- hebben overeenstemming bereikt omtrent de volgende bepaling, die aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap wordt gehecht:
> Bij het formuleren en uitvoeren van het beleid van de Gemeenschap op het gebied van landbouw, vervoer, interne markt en onderzoek, houden de Gemeenschappen en de lidstaten ten volle rekening met hetgeen vereist is voor het welzijn van dieren, onder eerbiediging van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen en gebruiken van de lidstaten met betrekking tot met name godsdienstige riten, culturele tradities en regionaal erfgoed".

4.3.3. Overwegende dat in het door de verwerende partij in het debat gebrachte arrest van 12 juli 2001 van het Hof van Justitie nr. C-189/01 (JIPPES e.a. t/ Nederland, een arrest gewezen volgens de versnelde procedure) is aangenomen dat het protocol nr. 33 "geen algemeen beginsel van gemeenschaprecht met een nauwkeurig bepaalde inhoud (bevat)" (nr. 73), dat het veeleer de verwoording is van het eerder in de rechtspraak naar voren gekomen standpunt dat bij het formuleren en het uitvoeren van het beleid ten volle rekening moet gehouden worden met de gezondheid en de bescherming van dieren, met dien verstande dat het protocol rekening heeft moeten houden met verschillen tussen de wettelijke regelingen van de lidstaten en met "diverse gevoeligheden" die binnen de lidstaten bestaan (nr. 79); dat, mede gelet op de overige gegevens waarover de Raad van State in de huidige stand van de rechtspleging beschikt, aangenomen wordt dat het protocol nr. 33 zich, veeleer dan als een concrete en afdwingbare norm, als een algemene beleidslijn aan de lidstaten opdringt; dat dienvolgens de lidstaten de bevoegdheid behouden om, ieder voor zich, discretionair vast te stellen wat "vereist is voor het welzijn van

dieren" en om vast te stellen wat zij, hoewel het niet strookt met die vereisten, toch aanvaardbaar achten omdat het gaat om "godsdienstige riten, culturele tradities (of) regionaal erfgoed";

3.3.4. Overwegende dat verzoeker ervan uitgaat dat -nu in zijn visie een Belgisch Trekpaard met geamputeerde staart een culturele traditie of regionaal erfgoed is- het protocol nr. 33 de Belgische regelgever geen andere mogelijkheid liet dan de caudotomie bij het Belgisch Trekpaard toelaten omdat het een cultureel erfgoed betreft; dat die visie evenwel niet ingepast kan worden en zelfs haaks staat op de zo-even vermelde draagwijdte van het protocol nr. 33 dat de discretionaire bevoegdheid van de lidstaten laat bestaan, zowel om te bepalen wat zij, in het kader van haar beleid in de vier bedoelde sectoren, als "vereisten voor het welzijn van de dieren" beschouwen als om te bepalen welke inbreuken niet met die vereisten stroken maar toch verschoonbaar zijn omdat het godsdienstige riten aangaat dan wel als een culturele traditie of regionaal erfgoed wordt beschouwd;

Overwegende dienvolgens dat, los zelfs van de vraag of verzoeker de toepassing van het protocol nr. 33 wel terecht loskoppelt van het beleid op het gebied van landbouw, vervoer, interne markt en onderzoek, dit protocol de Belgische overheid niet verplicht om culturele tradities of regionaal erfgoed, waarbij handelingen worden gesteld die tegen het dierenwelzijn ingaan, zonder meer te laten bestaan; dat, aldus begrepen, het middel niet ernstig is;

4.3.5. Overwegende dat artikel 17bis van de wet van 14 augustus 1986, ingevoegd bij artikel 14 van de wet van 4 mei 1995 een principieel verbod instelt om ingrepen bij gewervelde dieren te verrichten waarbij gevoelige delen worden verwijderd of beschadigd; dat de bevoegde minister daarover in de Kamercommissie het volgende heeft verklaard : "Niemand in ons land en nog in het minst de dierenliefhebbers kan het principe neergelegd in dit artikel (...) betwisten : het amputeren of verwijderen van gevoelige lichaamsdelen bij dieren moet verboden worden" (Parl. Doc. Kamer, 1994-1995, stuk 1679/10, p. 38); dat aldus over het algemeen karakter van het verbod geen discussie meer kan bestaan; dat de Koning wel de bevoegdheid heeft gekregen om "met het oog op het nutsgebruik" van een dier van dat principieel verbod af te wijken; dat, opnieuw blijkens de parlementaire voorbereiding, het in die bepaling vermelde nutsgebruik geen "beperking (inhoudt) tot het gebruik in de landbouwproductie, maar (dat het) in het algemeen doelt op de gebruikswaarde van een dier, ook als gezelschapsdier of siervogel" en dat ook

"hobby-activiteiten" en "verantwoord kweken" van bepaalde soorten dieren -waarbij het leewieken van vogels centraal wordt gesteld- daaronder vallen, evenals het verrichten van ingrepen voor het "behoud van de typische kenmerken", waarbij het voorbeeld van "trekpaarden" werd gegeven (Parl. Doc, Kamer, 1994-1995, stuk 1679/10, p. 37 tot 39);

4.3.6. Overwegende aldus dat artikel 17bis van de wet niet uitsluit dat ingrepen die stoelen op het in stand houden van een typisch kenmerk -volgens de verzoekende partij de geamputeerde staart van het Belgisch Trekpaard- wegens hun nutsgebruik nog voort mogen uitgevoerd worden; dat zulks evenwel nog niet betekent dat de verwerende partij verplicht is om de caudotomie bij het Belgisch Trekpaard op de lijst van toegelaten ingrepen te plaatsen; dat, met die discretionaire bevoegdheid voor ogen, verzoeker aan de verwerende partij niet kan verwijten dat zij, door bij de uitvoering van de wet het cultuurhistorisch aspect van het amputeren van de staart van het Belgisch Trekpaard niet in overweging te nemen, de door de wetgever vastgestelde inhoud van het begrip nutsgebruik heeft verengd; dat de vraag of de verwerende partij deugdelijke redenen had om aldus te handelen in het tweede en het derde middel aan de orde wordt gesteld;

4.3.7. Overwegende dat het middel in geen van zijn onderdelen ernstig is;

5.1. Overwegende dat verzoeker in het tweede middel de schending aanvoert van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en van het evenredigheidsbeginsel doordat het bestreden besluit onder bepaalde voorwaarden een staartamputatie bij schapen en varkens toelaat, wat betekent dat de Koning fokkers van paarden en fokkers van schapen en varkens ongelijk behandelt, en doordat het bestreden besluit de staartamputatie bij honden nog toelaat tot 1 januari 2006, wat betekent dat er een ongelijke behandeling wordt ingesteld tussen fokkers van paarden en fokkers van honden; dat hij ook betoogt dat de Koning, door staartamputatie bij paarden wel in het algemeen te verbieden, middelen aanwendt die niet in verhouding staan tot het beoogde doel -te weten het voorkomen van lijden bij dieren- aangezien er andere middelen bestaan om datzelfde doel te bereiken, bijvoorbeeld het uitvoeren van de ingreep door een dierenarts en met anesthesie;

5.2. Overwegende dat de verwerende partij daarop antwoordt wat volgt : het verschil in behandeling tussen paarden enerzijds en honden, schapen en

varkens anderzijds berust op objectieve criteria; de markt van honden -waar het verbod van staartamputatie niet onmiddellijk ingaat- is groter dan die van trekpaarden, hij is meestal gericht op landen waar geen caudotomieverbod bestaat en hij heeft ook andere eigenschappen in die zin dat het element "gezelschapsdier" er nadrukkelijker aanwezig is zodat modegebonden elementen er een grotere rol spelen; hondenfokkers moeten, om te beletten dat zij hun fokdieren moeten doden wegens de geringer wordende belangstelling voor de betrokken rassen wiens staart nu nog geamputeerd wordt, de mogelijkheid krijgen hun bedrijvigheid aan de markt aan te passen en daarvoor is een overgangsperiode ingevoerd die overeenstemt met "de gemiddelde voortplantingsperiode van de fokteef"; wat varkens betreft bestaat er een Europese richtlijn 91/630/EEG van 19 november 1991 waarbij de minimum-normen ter bescherming van varkens worden bepaald; het fokken van varkens brengt soms -in geval van dichte behuizing- bijzondere problemen -staartbijten- mee die, voor het welzijn van het dier, moeten vermeden worden; bovendien heeft de staart van een varken een andere functie en worden paarden meer gehinderd door insecten; het knippen van staarten bij ooien is verantwoord omwille van "het welzijn van het dier en om de voortplanting ervan mogelijk te maken en/of te vergemakkelijken"; schapen hebben trouwens ook een vacht die ongevoelig is voor vliegen;

5.3.1. Overwegende dat het bestreden besluit de staartamputatie in beperkte mate toelaat, meer bepaald bij schapen (bijlage, punt C.2˚), varkens (punt E.3˚) en honden (punt G.3˚) en voor elk van die gevallen bijzondere voorwaarden vaststelt; dat paarden geen caudotomie meer mogen ondergaan;

Overwegende dat verzoeker ter terechtzitting geen gegevens heeft voorgelegd die moeten doen twijfelen aan de feitelijke juistheid of de pertinentie van de criteria die de verwerende partij in haar nota met opmerkingen heeft aangevoerd om de ongelijke behandeling van de verschillende diersoorten te verantwoorden;

5.3.2. Overwegende dat volgens verzoeker de maatregel niet evenredig is met het beoogde doel, zijnde het verminderen van het lijden aangezien dat lijden ook verminderd kan worden door, bij wege van een bijzondere voorwaarde, de betrokkenen te verplichten de ingreep te laten uitvoeren door een veearts en met verdoving;

Overwegende dat verzoeker de desbetreffende argumentatie nader uitwerkt bij de uiteenzetting van haar derde middel, meer bepaald waar hij de schending van het redelijkheidsbeginsel aanvoert;

5.3.3. Overwegende dat het tweede middel niet ernstig is;

6.1. Overwegende dat verzoeker in het derde middel de schending aanvoert van de materiële motiveringsverplichting en van het redelijkheidsbeginsel; dat hij betoogt dat de minister van Volksgezondheid verklaard heeft dat caudotomie bij paarden nutteloos en te vermijden lijden veroorzaakt, waarmee gedoeld wordt op een pijnlijk genezingsproces, zelfs in geval van verdoving, fantoompijnen, complicaties en mogelijke infecties, maar dat wetenschappers in hun adviezen aan de minister die verschillende aspecten van het lijden ontkracht hebben of dat hun betoog minstens toelaat dat zogenaamd lijden zodanig te relativeren dat een absoluut caudotomieverbod voor dergelijk lijden een onredelijke maatregel is; dat hij dan stelt dat, voor het nutsgebruik, de wet een uitzondering toelaat op het verbod om gevoelige delen van het lichaam van een dier te verwijderen en dat in dat verband de vraag naar het bestaan van pijn niet meer relevant is wanneer die pijn mits het naleven van bepaalde richtlijnen wordt vermeden;

6.2. Overwegende dat de verwerende partij daarbij opmerkt dat de gegevens van het administratief dossier aantonen dat het bestreden besluit overeenstemt met de wil van de wetgever en met de geest van de dierenbeschermingswet, dat de minister de noodzakelijke informatie heeft ingewonnen, dat zij acht heeft geslagen op de haar verstrekte adviezen en dat zij rekening gehouden heeft met "wetenschappelijke, economische en ethische elementen"; dat zij daaraan toevoegt dat "al onze buurlanden en de meeste landen van de Europese Unie de caudotomie van paarden hebben verboden";

6.3.1. Overwegende dat de Raad van State in het kader van de aangevoerde schending van het motiveringsbeginsel moet nagaan of de verwerende partij deugdelijke redenen had voor haar weigering om caudotomie op de lijst van toegelaten ingrepen te plaatsen; dat hij, wat betreft de redelijkheid en de evenredigheid van het weigeringsbesluit, slechts over een marginale toetsingsbevoegdheid beschikt;

6.3.2. Overwegende dat niet ontkend kan worden dat met de wet van 4 mei 1995 de bedoeling voorlag te komen tot maatregelen "voor de bescherming van de dieren in harmonie met de omgevingsfactoren" en het "samenleven van mens en dier in één beschaafde omgeving" te realiseren (Parl. Doc. Senaat, 1993-1994, stuk 972/2, p. 9), met oog voor het welzijn van de dieren en onder meer de bescherming van hun integriteit; dat, zoals sub 3.3.5. vermeld, de wet een principieel verbod instelt om dieren te verminken; dat vanuit dat oogpunt de door verzoeker ontwikkelde kritiek op de stelling dat een staartamputatie paarden doet lijden, betrekking heeft op een beperkt aspect van het welzijn van het dier zoals de wet dat heeft bedoeld; dat immers, hoe minimaal het paard ook lijdt, er nog altijd een inbreuk gebeurt op zijn fysieke integriteit;

Overwegende dat uit het administratief dossier van de zaak blijkt dat de verwerende partij bekend was met de problematiek van de caudotomie bij paarden en meer bepaald bij het Belgisch Trekpaard; dat dit dossier verslagen bevat van een aantal diergeneeskundigen die, naar gelang de inhoud die zij geven aan de begrippen dierenwelzijn en raskenmerk en naar gelang zij die twee begrippen tegen elkaar afwegen, staartamputatie bij het Belgisch Trekpaard verdedigbaar vinden of niet; dat het dossier ook verwijst naar briefwisseling gevoerd met buitenlandse specialisten die allen ofwel negatief staan tegenover de caudotomie ofwel de twijfel in het voordeel van het paard laten spelen; dat er ook melding gemaakt wordt van het standpunt van een ethicus die van oordeel is dat bij gebrek aan bewijzen voor het toegenomen welzijn of een strikte noodzaak, het beginsel "primum non nocere" aangehouden moet worden; dat verzoeker ook niet betwist dat in vele landen van Europa een caudotomieverbod voor paarden geldt, ondanks het feit dat in die landen paardenrassen bestaan die vergelijkbaar zijn met het Belgisch Trekpaard;

Overwegende dat de in het administratief dossier voorgelegde gegevens, getoetst aan het wettelijk beginsel dat de integriteit van het dier een maximale bescherming verdient, de Raad van State niet toelaat te besluiten dat de verwerende partij geen reden had om, in het algemeen, de caudotomie bij paarden te weigeren;

6.3.3. Overwegende dat verzoeker wel beweert dat het Belgisch Trekpaard om cultuurhistorische redenen een geamputeerde staart heeft; dat, indien zulks een reden had kunnen zijn om voor dat ras een uitzondering op het amputatieverbod toe te laten, de Raad van State niet buiten de reeds sub 3.3.1.

hierboven gemaakte vaststelling kan dat verzoeker niet bewijst dat de geamputeerde staart een wezenlijk kenmerk van het Belgisch Trekpaard is;

Overwegende dat verzoeker ook nog stelt dat het Belgisch Trekpaard voor hem een functie heeft als landbouwtrekpaard en dat, in dat kader, de caudotomie nodig is voor de besturing van het paard; dat evenwel uit het administratief dossier -de brief van 28 december 2000 van professor P. DEPREZ van de vakgroep interne geneeskunde van de grote huisdieren van de Universiteit Gent- blijkt dat caudotomie om utilitaire redenen (het mennen met één teugel) in het verleden werd toegepast voor de handigheid ("Bijkomende maatregelen zoals dagelijks opvlechten of vastbinden van de staart waren hierdoor bijgevolg niet nodig") en dus niet uit absolute noodzaak;

6.3.4. Overwegende aldus dat de verwerende partij noch in het beweerde cultuurhistorisch karakter van het Belgisch Trekpaard, noch in zijn bestuurbaarheid in geval van mennen met één teugel een reden moest vinden om de caudotomie bij dat paardenras toe te laten;

6.3.5. Overwegende dat, nu niet blijkt dat de verwerende partij geen redenen had om de caudotomie bij het Belgisch Trekpaard te verbieden, terwijl het administratief dossier gegevens bevat die in feite en in rechte een weigeringsbesluit kunnen dragen, de vraag of een meer deskundige uitvoering van de ingreep -door een dierenarts en met verdoving- beter het veroorzaakte dierenleed kan beletten, niet meer aan de orde is; dat het derde middel niet ernstig is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 2.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten wordt uitgesteld.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op eenentwintig januari 2000 en twee, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

V. WAUTERS. **J. DE BRABANDERE.**